

De predicamēto substantie

de quo sūt demonstratōes in scia. vt corpus mobile vt ens mobile in scia naturali dicitur obiectū: subiectum vel materia scie naturalis. Nō materia ex qua fit. qz cū sit forma simplex nō habz materiā partē sūt. Nec materia in qua. qz naturalis scia nō est in corpe mobili sicut in subiecto imo in intellectu. sed est materia circa quā ipa scia negociat et ingrit conclusiones et demonstrat. Ita prō dicitur materia circa quā et obiectū cuiuslibet potētie et subiectū cuiuslibet scientie. Si autē quereret an talis materia sit substantia: rōndendū ē iuxta conditionem obiecti vel subiecti. qz si obiectū potētie vel subiectū scie sit actūs. sicut qntitas est obiectum visus: et subiectū in metaphisica non erit substantia sed actūs. Si autē obiectū potētie vel subiectū scie ptinet ad substantiā: erit suba. sicut pnt de corpe mobili qd pōt esse et obiectū potētie visus et subiectū naturalis phie. Quia pō materia hz rōnes subiecti: quot mōis dicitur materia tot modis dicitur subiectū. sic tamen qz respectu forme: verūeriam respectu potētie nō sic proprie dicitur subiectum sicut obiectum

Quot modis dicitur forma.

Capitulum XL.

Quantū ad scdm de forma sciendū qz forme nomē dicitur multiplex. sic qz multis mōis dicitur quibus nō est suba sed actūs. et de hoc patebit infra qn ager de quarta spē qualitatis. sed forma q dicitur suba ipa est pōpositi: vt aia rōnalis. Et talis est suba in gēne sube. sicut pō p reductiōem. Et hec forma ē in gradu quadruplici. qz quedā forme subales sunt q solū dant esse. vt forma oim inaiatorum: vt forma lapidis et hmoi. Quedā sunt q dant esse

et viuere. vt forme vegetabilū sicut plantaz. Quedā sunt q dant esse: vt vere et sentire: vt forme aialiu. et dicitur cū aie sensitue. Quedā autē que dant esse. viuere. sentire. et intelligere: vt aie hoim que rōnales dicunt et quāto dant esse nobilius tāto sūt nobiliores. ppter qd aia rōnalis inter oēs obtinet summū gradū. Sic igitur habemus de suba materia. et dicitur suba forma: que sūt due ptes et duo extrema respectu substantie cōposite quoties et de qbus dicunt

Quantū ppositū diuidit in substantiā primā et scdam. et qd est pma et quid scda. Capitulum XLII.

Quantū autē ad tertium de substantia q est cōpositū. Sciendū q substantia q est cōpositū dicitur de oim eo qd est directe in genere sube. Et tō dicitur Boetius sup pō predicamēta: quia de tali suba agit ibi phs. qz relictis extremis de medio agit auctor. Nō autē intelligo q substantia (q est genus) requirit cōpositiōem forme et materie. sed sufficit q sit ibi cōpositiō alicuius p modū forme. et alicuius p modū materie. Hec autē cōpositiō est p actū et potentiam esse et essentiā. Que qz hz oim suppositū creatū subsistēs: ideo est in gēne substantie. Sed qz deus oim mō caret cōpositiōe. ideo nullius gnis nec spēi nec alterius limitibus pmetur. Hec autē substantia q est cōpositū dicitur duplex. vt pnt in li. predicamēto. Est em quedā que dicitur pma. et alia secūda. Prima suba dicitur quecūqz vel qd cūqz et qdlibz indiuiduū subsistēs in genere sube. vt petrus. andreas. et sic de alijs. Secda suba dicitur spē specia lissima et oia supiora gna que de indiuiduis pdicant. vt hō. corp⁹. suba substantia aial. Quāuis autē sit pma acceptio pme sube vt cōtra scda dicitur

Tractatus Secundus

dicitur ista q̄ dicta est. tñ vt generalit̄
vrimur noie subst̄tie prime: multi
pliciter accipit̄ fm̄ Albertū sup̄ pre
dicamēta. Dicit̄ em̄ subst̄tia p̄ma
illa subst̄tia añ quā nihil est: q̄ non
est in aliq̄ nec est ab aliq̄. sed est om
nib; alijs reb; causa essendi. z sic so
lus deus d̄r subst̄tia p̄ma. Sec̄do
d̄r subst̄tia p̄ma illud p̄m̄z p̄dica
bile ad qd̄ reducunt̄ om̄ia q̄ sunt in
coordinatōe p̄dicamēti subst̄tie rā
q̄ ad p̄m̄ū p̄dicabile illius ḡn̄is.
et sic suba que est genus generalissi
mū dicit̄ suba p̄ma. z isto mō p̄ri
mitat̄; ordo attendit̄ vt sit ordinis
inchoatio ab vniuersaliorib; z com
muniorib;. z sit descensus ad p̄icu
laria subst̄tia q̄ isto ordine dicen
tur vltime subst̄tie. Om̄ia aut̄ pre
dicabilia a p̄cularibus vsq; ad ge
nus generalissimū dicent̄ sube me
die fm̄ ordinē istū. Tercio mō dicit̄
subst̄tia p̄ma illud qd̄ p̄mo subst̄
tit̄ acc̄ribus: z qd̄ est causa oib; sub
alijs subst̄tiēdi z subst̄tiēdi. z tali sub
st̄tia p̄ma dicunt̄ particularia sub
st̄tia generis sube. vt sores petr̄
z c̄. Et isto ordine est p̄cessus ab in
fimo vsq; ad supremū gen̄ generā
lissimū ascendendo. Et q̄uis isto or
dine p̄dicare p̄t̄ dici p̄ma suba. z
genus generalissimū vltima. z p̄di
cabilia media. species z genera sub
alterna possent̄ dici medie subst̄tie
tñ om̄es isto ordine vocant̄ secūde
subst̄tie. z solū p̄dicare dicit̄ sub
st̄tia p̄ma. Subst̄tia ergo p̄ma
p̄mo modo dicta: nec est genus: nec
q̄ sp̄s: nec p̄dicare p̄dicamēti
subst̄tie. nec; alicuius alterius. qz
nullius ḡn̄is limitib; cludif. s; est
extra om̄e genus. z est deus q̄ est in
finitus z immēsus. Subst̄tia aut̄
p̄ma sec̄do mō dicta est gen̄ genera
lissimū p̄dicamēti subst̄tie diuī
sibile in diuerfas sp̄s p̄ d̄nas oppo

litas. Subst̄tia aut̄ tercio modo
dicta est p̄dicare subst̄tis in ḡne
sube indiuiduatiū: qd̄ supponit̄ oib;
supioribus z alia p̄dicant̄ de eo. et
oia illa q̄ p̄dicant̄ de ea vocantur
sc̄de sube. Et sic diuidit̄ p̄s hoc vt
timo mō p̄maz subam p̄tra sc̄dam.
P̄z ergo qd̄ est p̄ma suba z sc̄da. z
q̄t̄ modis sumit̄. Quāuis aut̄ h̄ se
certim mentiōem de ḡne z sp̄e. z ḡne
ḡn̄alissimū sp̄e specialissima. nō ta
mē declaratiū quid̄ istis noibus sig
nificet. quia dicitur infra cum age
de sc̄dis int̄tionib; suo loco

De q̄ttuor latinis noibus
sc̄z essentia. subst̄tia. subst̄ten
tia. res nature. Et grec̄z corr̄denti
bus. s. vs̄ya. vs̄yosis. hypostasis. phy
sis. Vñ imponunt̄. quo distinguun
tur. qd̄ significant. quomodo se ha
bent ad inuicē **Cap. XLII.**

Secūdo dōm est de suba cuz
alijs noibus q̄ sunt idē cum
suba realit̄. licet differāt rōe
quoz et si aliq̄ cōia s; sube z acc̄nti
dōm est tñ de eis q̄ntū ad illud in q̄
prope sube p̄uentiūt. Circa hoc aut̄
p̄mo videndū est quō hec noia ab
inuicē distinguunt̄ in ḡn̄ali. et vnde
vñq; d̄z sumit̄. Sec̄do dicit̄ de q̄li
bet in sp̄ali. Tercio in q̄ p̄uentiūt z
in quo d̄nt: z q̄liter: breuit̄ cludif

Uñ importat̄ z vñ distinguat̄
eēntia. suba. subst̄tia. res nature.
Quantū ad p̄mum sciendū. qz
om̄i noia s; q̄ttuor. s. essentia
suba. que duo p̄uentiūt sube z acc̄nti
vt p̄s dicit̄ est. z aliq̄ sp̄ali rōe cō
uentiūt soli sube. Alia duo s; subst̄
tia z res nature q̄ solū cōuentiunt̄
sube. Hec aut̄ q̄ttuor noia q̄ sunt la
tina apud nos in grec̄o h̄nt alia q̄t̄
tuor noia sibi corr̄dencia. s. vs̄yam
vs̄yosim. hypostasim. phisim. quoz
vs̄us habet etiā apud nos: de q̄bus

De predicamēto substantie

dicendū erit. Quātum ḡ ad illa q̄t
tior latina sciēdū q̄ sic distinguunt
et sic sumunt. q̄ eēntia imponit ab
actu eēndi. suba z res nature ab ac-
tu substādi. substātia ab actu sub-
stādi. Et fm hoc ista distinguunt.
q̄ eēntia est cur⁹ actus est esse. suba
et res nature cur⁹ act⁹ est substare.
licet dicitur vt dicit. q̄ substādo na-
ture cōi et accitib⁹ dicit suba. S; res
nature dicit ab actu substādi nature
cōi solū. Substātia autē est cur⁹ ac-
tus est substare. esse autē non deter-
minat sibi aliquē modū essendi spe-
cialē. sed est cōe oī eēnti. licz p̄ p̄us cō-
ueniat sube. Substare autē z substi-
stere dicitur modū p̄ueniētē soli sube
fm duo q̄ sibi p̄ueniūt. scz q̄ sit ens
in se p̄pletū. z quātū ad hoc p̄uenit
sibi substare. z q̄ oibus alijs q̄ sunt
in ea accitib⁹ substernat. z q̄ntū ad
h̄ p̄uenit sibi substare siue substare

De essentia: z de vsya.

Caplm. XLIII.

Quantū ad scdm dōm p̄mo
q̄ de essentia q̄ sumit z impo-
nit ab actu eēndi Sciendū
q̄ essentia featur dupl^r. aliq̄n vt q̄d
est. aliq̄n vt q̄ est. Cū em̄ spēs sit to-
ta eēntia indiuidui: ipa essentia fea-
tur vt q̄d. z noie indiuidui z noie spe-
ciei. vñ dicim⁹ sorte esse quādā eēn-
tiā: z hoīem esse essentiā sortis. Ali-
q̄n autē eēntia featur vt q̄. vt cū dico
humanitas. est em̄ humanitas id q̄
hō est hō. Et sic eēntia aliq̄n featur
vt q̄d p̄ nomen p̄cretū. vt sortes vel
hō. aliq̄n vt q̄: vt humanitas. z tunc
featur p̄ abstractū. Nūc autē noi la-
tino rñder nomē grecū q̄d dicit vsya.
Et q̄ in cōpositis ex materia z for-
ma eēntia rei nō est soluz forma vel
materia sola. sed eēntia ipozat vtz
q̄. iō in talib⁹ dicta vsya featur vtz q̄
scz p̄positū ex vtroq̄. z sic Boet⁹ dicit

in p̄dicamētis q̄ vsya featur p̄positum
ex materia z forma In simplicib⁹ autē
dicit vsya eo mō q̄ p̄perit eis essentiaz
h̄ie. Sicut autē eēntia featur vt q̄ z vt
q̄d: sic sicut cū illud idē sit apud gre-
cos vsya q̄d apud latinos essentia.
aliq̄n significat vt q̄d. aliq̄n vt quo

De substantia et vsyosi.

Caplm. XLIII.

Secūdo dōm ē de substātia
q̄ ab actu substādi sumit. z
hec featur aliq̄n vt q̄. aliq̄n vt
q̄d substādit. z cū hoc sit suba illa in
qua p̄ p̄us inuenit forma substātie
hoc at sit ḡnālissimū sube. Ipa sub-
stātia sic accepta dicit substātia p̄t
substādit. z h̄ p̄ p̄us p̄uenit generib⁹
et p̄ poster⁹ indiuiduis. licz ipa in-
diuidua sint in q̄bus supiora substi-
stunt. q̄uis em̄ ḡnā z spēs z oīa su-
piora nō substādit nisi indiuiduis q̄z
est eē. tñ determinatio z denoiatio
essendi sit ex natura vel q̄dditate su-
piori. Aliq̄n at substātia featur q̄ ali-
qd substādit. z cū hoc sit p̄ma forma
sube: featur ipam formā per quā substi-
stēs substādit. Huic at latino noi no-
bis vsitato rñder in greco hoc no-
men vsyosis. q̄d in feato habet ap̄d
nos z grecos in vsu per om̄ia. sicut
substātia q̄ntum ad q̄d z a quo

De substātia z hypostasi.

Caplm. XLV.

Tertio dōm est de suba cur⁹
act⁹ est sustare. Vbi sciēdū
q̄ suba a substādo dicit Du-
pl^r at substādit aliqd alteri. Uno^o si-
cut subiectū accitū. Alio^o sicut infe-
ri⁹ nature cōi. sic sortes hoī Ab isto
igit duplici actu substādi q̄ sube cō-
uenit dicit suba Aliq̄n ei hec suba featur
vt q̄d substādit. z sic cū hec sit p̄⁹ suba
p̄⁹ z p̄ eā om̄ia supiora. sic suba featur
p̄mam subam p̄mo z ex p̄nti subas
scdas Aliq̄n autē hec suba significat

Tractatus Secundus

vt quo substat aliqd. z sic cū materia sit rō substādi vt q̄ substātia sit accepta fecat materiā. Huic autē latino noī rñdet apud grecos nomen hypostasis apud nos vñstatuz. z dicitur aliqñ de eo q̄ substat. Et q̄ primuz pñcipiū substādi est materia. tō dicit Boetius in pñdicamētis q̄ hypostasis est materia. Aliqñ sumit pro eo qd substat. z sic cum hec sit pma suba: sic hypostasis pma subam significat. Et sic accipit hypostasim Boeti⁹ in libro de duabz naturis

De hoc nomine res nature.

Capitulū. XLVI.

Quarto dicenduz est de hoc nomine res nature. qd etiam a substādo dicitur. Sciendū autē est q̄ quīs suba dicat a substādo accētibz z nature cōi. sicut ab vtroqz actu substādi sumit nomē sube. ita ab altero solo inq̄ntum scz substat nature cōi sumit hoc nomē res nature. Cū hoc nomen res nature fecat subam. put substat alicui nature cōi vt fortes hōi z nature q̄ per hōiem importat. s. humanitati. Huic autē noī in greco rñdet hoc nomen pragmatīs phisicos. Vñ est tñ q̄ sic nō est multū apud nos vñstatū. sed phisicis bñ est vñstatū qd naturā significat. Cū z cōsiderantes naturā phisicos appellam⁹. vñ etiaz a materia naturalū in libro phisicoz tradita dicitur liber phisicoz. Hec tñ est inconueniēs q̄ etiā res nature dicat hypostasis ab altera proprietate

In quo veniunt z in quo differūt quattuor predicta nomina

Capitū. XLVII.

Anc autē pcludo duas conclusionēs respēcū cōueniētie et dñe noīm pñdictoz. Prima q̄ cū aliqua res fecatur vt qd: signi-

ficat p modū totius. cū fecatur vt q̄ significet p modū ptis. Unde tria noia pñdicta. s. eēntia. substātia. substātia: cū aliqñ significet vt q̄ tūc significat p modū ptis. cū significet aliqñ vt qd tūc fecat p modū totū? Et iō dico de noibus grecis cōrñdentibz. s. vsya q̄ rñdet essētie. vsyos que rñdet substātie. hypostasis q̄ respōdet substātie. Cū ista tria noia dicunt aliqñ fecare partē. vel p modū ptis vt vsya fecat essētia. p ut est forma totius. vsyos formaz ptis. hypostasis ptem q̄ est materia et tunc sp̄ fecat vt quo. Et ita vñ eis Boeti⁹ in li. pñdicamētoz in cōmēto. Aliqñ autē ista fecat vt qd z totū z p modū totius. vt hō fecat fortis essētia p modū totius z substātia z suba silt. Et idē dico de noibus cōrñdentibus in greco. s. vsya. vsyos. z hypostasi. Et sic habz cōis vsus loq̄ndi vel vñdi istis vocabulis. z ita accipit Boeti⁹ in li. de duabus naturis Secūda pclusio est q̄ si ita accipiuntur fecando vt qd est: sic vñ z idē dicitur essētia inq̄ntum hz eē sine determinatōe aliq̄ Substātia inquantū hz tale esse determinatuz qd in se subsistit z p se. z hoc venit indiuiduis p illud qd pmo cōuenit generibz z spēbus. Et substātia vt substat accētibz z nature cōi siml et hoc p̄pus cōuenit indiuiduis q̄ superioribus. Et res nature. put substat nature cōi p̄cise. qd silt cōuenit inferioribz p̄pus q̄ superioribus.

Quid significet. q̄ veniāt p pte vel siltudinarie. q̄o differant ab inuicē hec noia creatio. generatio. gigni. cōcipi. nasci. natiuitas in vtero. ex vtero. filiatio. paternitas

Modo dōm est de noibus rerū q̄ sunt in gñe substātie. Et primo sumēde st̄ distinctōes due rerū ad genus substātie p̄tentiū. scz de

De predicamēto substantie

productōe. et de rebus ip̄is. p̄ductis
Sec̄do iuxta distincōes rez̄ produ
ctaz̄ descendet ad nomina earū.

**De tribz̄ gradibz̄ entium. et
qd̄ sit creatio** **Cap. XLVIII.**

Quantū ad p̄mū sciendū. q̄
entū creataz̄ subsistētū ad
genus sube p̄tinentū est tri
plex gradus. Quedā em̄ h̄nt soluz
esse. vt inaiata. et ista tenēt infimum
gradū. vt lapis et h̄mō. Quedā ha
bēt eē et viuere vt vegetabilia. sicut
plante. Quedā sup̄ hoc h̄nt sentire
vt aīalia. nec in his q̄ ad hoc pono
dñitiam. q̄ nihil faceret ad p̄positū
Quedā habēt esse et viuere et intel
ligere. vt intelligibilia: sicut aīa. an
gelus. et etiā h̄o. Et ista tenēt sup̄e
mū gradū in entibus. Sec̄da distin
ctio est q̄ntū ad res. p̄ductas. q̄ du
pl̄r considerari p̄nt. Vno mō q̄ntum
ad sui p̄mariā. p̄ductio nē qua i mū
di creatōe p̄ spēs suas oīa sunt crea
ta. et talis productio vocat̄ creatio.
Uñ Sen. p̄mo. In p̄ncipio creauit
deus rē. Dicit̄ aut̄ creatio. p̄ductio
rei nullo p̄supposito ex p̄te rei. p̄du
cte. Et q̄ tūc res sic sunt. p̄ducte q̄
nihil earū p̄existebat. talis p̄ductio
d̄r creatio. Alio mō p̄nt considerari
res create q̄ntū ad suā quōtidianā
et p̄tinuā p̄ductōez̄ respectu rerū ge
nerabilū et corruptibilū. vel que d̄
nouo infra spēs. p̄ductas p̄ducūtur
et talis rez̄. p̄ductio iuxta diuersos
gradus tres p̄dictos diuersa sortit̄
noīa vt patebit. His suppositis di
cendū est de noībus que p̄ueniūt re
bus de gñe sube. p̄mo quantū ad p̄
mū gradū entium. secundo quan
tum ad secundum. tertio quantum
ad tertium.

**Quid est generatio et corru
ptio. et quibus conueniant.**

Caplm. XLIX.

Quantū ad p̄mū gradū en
tū. eorū sc̄z̄ q̄ sunt inaiata et
h̄nt esse solū et nō viuere: di
cendū est. q̄ taliū entū cōis et q̄ridē
ana. p̄ductio vocat̄ gñatio q̄ est pro
ductio rei supposita materia ex qua
Et illa q̄ sic. p̄ducūtur sunt oīa gñā
bilia et corruptibilia. et sic producta
dicunt̄ generata. eorū aut̄ definitio
d̄r corruptio. Et q̄ p̄z̄ dñitiam inf̄ ge
neratōem et creatiōem. q̄ gñatio est
p̄ductio rei ex materia ex q̄. cui⁹ ta
mē p̄ncipiū nō est ars. sed natura p̄
ter dñitiam p̄ductōis artificialiuz̄
Et creatio est p̄ductio rei nullo p̄
supposito ex p̄te p̄ducti: saltē quāntū
ad materiā ex q̄. Sup̄ius aut̄ ē posi
ta dñā inter materiā ex q̄ et in qua.

**Quid est generatio et q̄ cō
currūt ad eā. et q̄ deo et creatu
ris conuenit sed diuersimode. q̄ in
diuinis sola. p̄cessio filij dicitur ge
neratio.** **Caplm. L.**

Quia vero de generatōe ser
mo ē. vt pateat̄ ap̄tius Sciē
dū est q̄ ad generatōem quā
q̄ necessaria p̄currūt. tertium aut̄ de
quo dicit̄ indifferēter se h̄z. q̄ gene
ratio p̄t eē cū hoc et sine hoc. Cum
em̄ fm̄ Aug⁹. nihil generet seip̄m.
igit̄ ad hoc q̄ sit gñatio ōz esse ali
quod generās qd̄ est. p̄ducēs. et hoc
est p̄mū. et aliqd̄ generatū qd̄ est p̄
ductū: et hoc est sc̄dm̄. Et q̄ generās
cōicat suā naturā generato: ōz q̄ in
oī generatōe semp̄ p̄supponat aliqd̄
nō p̄ductū de quo generatū d̄r gñā
ri. et in hoc differt gñatio a creatiōe
q̄ creatio nihil p̄supponit. et iō gñā
tio si nihil p̄supponeret nō esset gñā
tio s̄z̄ creatio. et h̄ est tertū p̄currēs
Quia h̄o gñatio est ab agēte equo
co et vniuoco: sicut dicit̄ p̄hs. q̄ h̄o
generat hoīem et sol. et generātis sic
cōicare eandē naturam gñatio. quia

D i

Tractatus Secundus

agens equocū nō cōicat eandē natu-
rā specie. sed solū in uiocūz sicut hō
Adcirco uerius saluat rō gñatiōis
in uiuocis. sicut qñ hō gñat hoiem
et si esset possibile adhuc uerū salua-
ret rō gñatiōis: si generās scz fortis
cōicaret eandē naturā non solū fm
spēm: sed etiā fm numez. z h est qñ
cum pcurrēs ad gñationē. **Q**uintū
est q cōicatio eiusdē nature fiat mō
nature. **M**odus āt nature est ut ge-
neratū sit ab vno generāte effectiue
Dico aut ab vno. qz i possibile est q
duo: ut petr⁹ z guillelm⁹ possint vñū
filiū nūero gñare. **D**ico āt effectiue
qz in creaturis z potissimū in gñati-
one aialiu pfectoz pcurrit duo: ma-
sculus z femella. mascul⁹ solū esse
ctiue. femia autē se habz solū passiue
fm phm sexto de aialib. **S**i ḡ esset
possibile in creaturis q talis pdu-
ctio esset a duob effectiue: non esset
mō nature. s; nec uocaretur gñatio
Sextū aut ad gñatiōem indrnter se
hñs est. q gñatio p̄t esse cū trāsmuta-
tōe z sine trāsmutatōe. **C**ū trāsmuta-
tōe ē in creaturis z est rō. qz oē agēs
in gñando introducūt ppriā formā z
expellit p̄riā a materia. z h nō p̄t eē
sine trāsmutatōe. tñ pductio tal nō
h; q sit gñatio formalis ex hoc q ē
talis trāsmutatō. alio qñ corruptio
esset gñatio z breuiter oīs motus z
mutatio. **S**i ḡ sit aliqua pductio q
hoc nō exigat erit sine trāsmutatōe
sicuti est i diuinis. z ideo gñatio er
sui natura nō impoztat motū z trā-
smutatōem. sed p̄t esse cū ea ut i crea-
turis: z sine ea ut in diuinis. **U**nde
p̄t qd est de rōne gñatiōis: z que sit
eius definitio. qz nō plus impoztat
nisi q generatio est pductio quā ge-
nerās vel pducens cōicat productio
eādē naturā. **D**ico aut eadem: vñ
gñe ut in generatib equocis: vel ge-
nerē z spē ut in uiuocis. z h in crea-

turis: vel eandē gñe vel specie vñ nu-
mero. z hoc solū in diuinis. **E**t hñs
p̄t qz hec lex pcurrit ad generatio-
nē. **P**rimū est generās. scdm gñatiū
qz nihil gñat seipm. **T**ertū aliud p̄
suppositū nō pductū. z ideo gñatio
nō est creatio. **E**t qz hoc est in diui-
nis q generatiōi filij p̄supponit esse
q nō est generās nec genita s; cōica-
ra. ideo gñatio filij non est creatio.
Quartū est q sit cōicatio eiusdē na-
ture. z vñ maior ē idēitas ibi uerū
oz ē rō gñatiōis: z id uerū in uiuoc
ē. z p̄ hñs qz i diuinis eadē natura
spē z numero cōicatur filio: est ibi p̄
p̄ximā gñatio. vñ **E**p̄cf. iij. **E**t
quo oīs paternitas in celo z in ter-
ra zc. **Q**uintū est. q sit mō nature z
ut ab vno effectiue vñū generet **E**t
ideo pductio filij q est ab vno solo
scz a patre uocat generatio in diui-
nis. **S**ed qz pductio spūs sancti est
a duob. s. a patre z filio nō uocatur
gñatio sed p̄fessio. **S**extū aut q ge-
neratio sit cū motu z trāsmutatōe
vel nō sit indifferēter se hñs ad eaz
ita q in creaturis motū sp̄ habet et
trāsmutatōem. in diuinis aut excludit.
Et qbus oibus pcludit qd est
gñatio. z qz ueniat deo z creaturis
et q diuersimode. z vltimū q nobi
liozī mō z magis pprie est i diuinis
q̄ in creaturis. z qz productio filij a
patre d̄t generatio. pductio autē sp̄
ritūs sancti nō. sed processio

De nominib; p̄inentib; ad vñ
tam z uiuentia.

Undē est de noibus p̄inentē
bus ad scdm gradū entiu: eoz
scz que hñt esse z uiuere. **E**t qz nomē
uite hic p̄mo occurrit: ideo p̄mo di-
cendū est de hoc noie vñ trazit ori-
ginē. qbus uenit pprie. z qbus sili-
tudinarie. **S**ecdo descendet ad dicē-
dum de noibus pductionū. qbus ipa
uiuentia pducunt. z de noibus pdu-

De predicamēto substantie

etoz. Quātū ad p̄mū dicēda s̄t q̄e
tuoz. P̄mū est de ip̄o noīe vite. vñ
sumptū est z q̄bus zueuiat. Sc̄do
quō viuere diuidit p̄ ista q̄tuoz. sc̄z
alimēto vti. sentire. moueri fm lo/
cū. itelligere. Tercio quō vita diui/
dit in actiua z p̄tēplatiua theologo/
rū z p̄hoz. Quarto q̄ est differētia
inter vitā p̄tēplatiua z actiua

¶ Tñ habuit originē nomen
vite. q̄b̄ zueniat zc. **Cap. LI.**

Quātū ad p̄mū sciendū. q̄
nomē vite ex h̄ sumptū suis
se videt q̄ aliqd̄ a seip̄o p̄t
moueri. z iō ex h̄ dicta s̄t p̄mo aliq̄
viuere. q̄z v̄sa s̄t a semetip̄is moue
ri aliq̄ motu. sicut plāte motu aug/
mēt. z aīalia motu locali. **Ea** vero
q̄ v̄sa s̄t nō moueri nisi ab alijs mo/
ra: dicta s̄t mortua vel carētia vitā
sicut lapides z ligna. z inde trāsum
ptiue z p̄ quanda s̄titudinē ea quo
rū p̄ncipiū motū in ip̄is est etiā di/
cunt viuētia q̄uis nō seip̄a moue/
ant. sicut aq̄ scaturies ex impetu sui
motus a terra d̄z viuere. **Que** autē
immobiles vt stagnales z lacuales
dicunt mortue. **Ad** hoc facit q̄ ho/
mines z alia aīalia q̄ multū s̄t mo/
bilia dicūtur bñ viua. sicut aliq̄s q̄
non p̄t stare in vno loco d̄z bñ viu/
ecōuerso q̄ est male mobilis z tardi
motus d̄z totus mortu⁹ vel male vi
uus. **Ex** hoc autē vlteri⁹ nomē vite
tractū est ad alia z attributū oibus
opatoibus q̄s aliq̄is ex seip̄o exer
cet nō ab alio mot⁹: etiā si ille opa/
tiones pp̄rie nō sint motus. sicut etiā
nomē motus ad quālibet opationē
folet trāsferrī. sicut trāsumptiue et
large sentire z itelligere dicunt mo/
tus. **Et** fm hoc nō solū que mouen
tur a seip̄is vel p̄ augmētū vel loca
lit dicūt viuere. s̄z etiā oīa q̄ a seip̄is
opertū. sentiūt. z itelligūt. **De** em̄
opatoibus vite dicūt. q̄uis em̄ in aliq̄

sint plures dictaz opationū. ex illa
tñ d̄z vita i aliq̄ q̄ est opatio p̄ncipa
lis in illo **Sicut** aīaliū vita d̄z i sen
tiēdo q̄uis nutriant. q̄z sentire ē p̄n
cipali⁹ in aīali. z hoīm vita d̄z in in
telligēdo: q̄uis etiā sentiāt **Hoc** ac
accipiendū est nō solū fm potērias
s̄z etiā habit⁹ z act⁹ supadditos. pp̄
ter qd̄ nomē vite vlteri⁹ est extēsum
itancū vt vita vniuscuiusq̄ hoīs dē
cat in h̄ cōsistere in q̄ est summū ei⁹
studiū z intētio z cui maiorē curā i
pendit: vt d̄r p̄bus. ix. **Ethic.** **Et** sic
hoīs studiosi d̄z studiū eius vita: z
mercatorū mercari vita ei⁹. z sic de
alijs. **Et** q̄b̄ p̄z vñ sumptū ē nomē
vite. z ad q̄ extēsum z tractū est. z q̄
b̄ zueiat. q̄b̄ p̄p̄e. z q̄b̄ trāsumptie

Quō vita diuidit in vegeta/
tiua. sensitua. motua fm locum. z
intellectiuam **Cap. LII.**

Quātū ad sc̄dm sciendū q̄ vi
ta diuidit in q̄tuoz. sc̄z alimē/
to vti. sentire. moueri fm lo
cū. z itelligere. **Sciēdū** q̄ hec q̄tu/
oz q̄b̄z sumunt p̄ q̄busdā opatioib̄
q̄ s̄t opatioes aīe dātis vitā: vel ve
getatiue: vel sensitue: vel itellectiue
et sic viuere viuētib̄ nō est eē s̄z opa
ri. **Alio** sumūt ista p̄ ip̄so esse viuē
tiū in q̄b̄ s̄t iste opatoes. z sic itelli
gūt verbū p̄h. ij. de aīa: viuere in vi
uentib̄ est esse **¶** Tñ sic d̄z. ix. **Eth.** q̄
eē est sentire vel itelligere. i. h̄ie na
turā ad sentiendū vel itelligēdū **Et**
hoc mō distinguit p̄hs. ij. de aīa vi
uere p̄ illa q̄tuoz **Hā** in istis iferio
rib̄ s̄t ḡna viuētū q̄z qdā h̄nt na
turā solū ad vrēdū alimēto z ad cō
ueniētia alimēto vt est augmētū et
ḡnatio sic in plātis z in oib̄ vegeta
bilib̄. **Quedaz** vero vltra hoc h̄nt
naturā ad sentiēdum: vt patz in aīa
libus immobilibus que non mouē
tur motu p̄gressiuo vt ostree mari/
ne. **Quedā** s̄o cum his vltra habēt

Tractatus Secundus

naturā ad motū fm locū z pgressi-
ue vt aialia pfecta. vt qdrupedia et
volantia z hmōi. Quedā vero hnt
naturā ad hec oīa z vltēr⁹ ad itel-
ligendū: vt hoies. Et sic pz quō bec
q̄tuoz st⁹ sub diuisiōe vite. s. altimē-
to vti qd pertinet ad vegetabilia. z
sentire qd prinet ad aialia impfecta
z moueri fm locū qd prinet ad aia-
lia pfecta. z intelligere qd prinet ad
hoies. Et iste opatiōes nō sunt mo-
tus pprie. sicut em̄ nomē motus ad
aliquā opatiōē solet transferri: sic
trāsumptiue z large sentire z intel-
ligere dī motus. Quāq̄ sumunt pro
q̄busdā opatiōibz. z tūc sunt opa-
tiōes triplices aīe. s. vegetatiue. sen-
sitiue. z intellectiue. Quāq̄ p esse vi-
uentiū quoq̄ sunt opatiōes. z tūc p-
tinet ad qdruplex genus entū. s. ve-
gerabilū solū quantū ad p̄mū. ha-
bentiū solū sensum cū vegetari qn-
rum ad aialia impfecta. habentiū ve-
gerari: sentire: z moueri fm locū qn-
rum ad aialia pfecta. z intelligere qn-
rum ad hoies. Et sic parz quō intel-
ligitur illa distinctio

Quō vita diuidit̄ in actiuā
et contēplatiuā. z quō vtrunq̄
conuenit vite. **Caplm. LIII.**

Et p̄missis parz aliq̄liter ter-
tiū. s. quō vita diuidat̄ in vi-
tā actiuā z p̄platiuā. Si
em̄ vita p̄ dici opatio quā aliq̄s ex
seipō exercet z in hoie q̄ est p̄cipa-
liter in eo z etiā in alijs opatiōibus
illa sp̄ que p̄cipalior est dī esse vita
et cui impendit̄ summū studiū incē-
tio z cura: nō solū fm potentias na-
turales. sed etiā fm habitus z actus
sup̄additos. Et cuz talis opatio in
hoie sit intelligere: restat q̄ fm hāc
opatiōē dicat̄ hō viuere. z vita ei⁹
distinguat̄ in actiuā z p̄platiuā
respectu opatiōis intellectiue. **U**

ta em̄ voluptuosa non est p̄cipalīs
in hoie. vñ nec humana: imo brutā
bestial⁹ z pecudū p̄mo. **E**t h. a p̄his
appellat̄. Sed fm intellectū est soluz
humana vita. cui⁹ diuisio resp̄cū in
tellectus sic p̄r accipi. **H**abet em̄ in
tellectus duas opatiōes. vna que est
ip̄ius fm se. alia q̄ est ip̄ius fm q̄ re-
git vires z potentias aīe inferiores
sibi obediētes. z fm hoc in hoie ac-
cipit̄ duplex vita. **U**na q̄ cōsistit in
opatiōe in tellectus fm seip̄m. z bec
dī vita p̄platiua. **A**lia q̄ cōsistit
in opatiōe in tellect⁹ z rōnis fm q̄
ordinat̄ z regit z impat̄ potētias aīe
inferioribz natis sibi obedire. z bec
dī vita actiua. **E**t quo p̄z. q̄ cū in-
tellectus diuidit̄ in speculatiuum z
practicū nō tanq̄ in diuersas potē-
tias. sed sicut in distincta officia per
distinctos actus in distincta obiecta
et hois vita dī cōsistere in eo in quo
maxīe delectat̄ z cui magis intēdit̄
Quidā aut̄ maxīe intēdūt p̄m-
platiū veritat̄is: qd prinet ad intel-
ctū speculatiuū. **V**ita em̄ p̄plati-
ua cōsistit in p̄platiōe summe cō-
tēplabilis. **E**t q̄ aliq̄ maxīe inten-
dūt p̄ rōem practicā passionibz mo-
derādis qd prinet ad rōnem practi-
cā. ideo in his vita actiua cōsistit re-
spectu optimi agibilis. **E**t ita parz
quō diuidit̄: penes qd attēdit̄ vita
actiua z contēplatiua. z q̄ solum
cōuenit nature intellectuali.

Quomō differt vita p̄m-
platiua theologorum z philo-
sophorum **Caplm. LIII.**

Quantū ad quartū sciendū
est (vt patuit) q̄ vita p̄plati-
tiua cōsistit in actu potentie
intellectiue. **H**oc aut̄ intelligendū
est nō absolute. sed in quantum ta-
lis actus est dilect⁹ z electus p̄ vo-
luntatē affectantē z p̄ligentēz talē

De predicamēto substantie

actū. Cū autē opatio sit media inter opantē et ipm obiectū ad qd tendit ipa opatio ex pte duplici pte cōside/rari. Uno mō inquantū est pfectio opantis. et tale desideriu pcedit ex amore sui. Alio pte p̄siderari talis opatio inq̄ntū terminat ad tale obiectū. Et sic p̄placōis desideriu pcedit ex amore obiecti. Differt ḡ cōrēplatio quā posuerunt phi a p̄templatōe quā ponit theologū. qz p̄horū vita cōtemplatiua. p̄t ex desi derio et amore p̄templantiū. Cōrēplatiua autē vita theologorū pcedit ex amore dei p̄templandi: vt sit ibi amor vbi oculus. Math. vi. vbi est thesaur⁹ tuus ibi et cor tuū. Joh. xvij. Hec est vita eterna. Ita etiā am p̄erigit charitatē et nō illa p̄horū. Greg⁹. sup. Ezech. Cōrēplatiua vita est charitates dei et p̄ximi tota mente retinere. ab actiōe exteriori q̄ escere: ita vt iaz ml agere libeat. sed calcatis curis oibus ad videndā faciē sui creatoris anim⁹ inardescat.

Quid est gigni. nasci. oriri. et q̄ bus conueniant.

Secundo considerādū est de noi bus pductionū et pductorū p̄tentiū ad scdm gradū entiu q̄ sunt viuētia. Vbi sciendū. qz q̄uis gñatio sit entiu illoz que minus hnt de nobilitate inter oia entia q̄ cōtinue pducunt in esse: qz nō habēt nisi esse et in h̄e esse ipa viuētia q̄ ad scdm gradū entiu p̄tinent ueniūt cū eis et vltra hoc hnt viuere in q̄ excedūt ea. Ideo inaiatoz p̄ductio nō sic sibi nomē gñatiōis appropauit quā entia p̄ductōi aiatoz cōueniat et iporū viuētiū q̄ tenēt scdm gradū entiu. Et qz iste scdm gradus entiu ex cellit entia p̄mi grad⁹ in viuere. idcirco p̄ductio eoz p̄ter nomē gñiale qd sibi uenit cū alijs vita carētibz sibi specialia noia appropauit. Ad

qd sciendū nota qz in aiatis et viuētibz respectu sue p̄ductionis tria considerantur.

¶ Triplex pprietas viuētiū respectu sue p̄ductionis.

Capitulum LV.

Primū est qz a p̄mo generante aliqd descendit. s. semē: vel aliqd loco semis qd est sufficiens ad generatōem q̄ntū ad p̄ncipiū actiuū et passiuū. hoc autē est in diuersis d̄stiter. Nam in q̄busdā sicut in plātis a p̄mo generāte min⁹/straf vtrūqz. eo qz plāte nō hnt serū distinctū. In aliq̄bus vō que habēt distinctū serū (vt in aiālibz) a mare ministrat p̄ncipiū actiuū. a femia autē p̄ncipiū passiuū siue materia. Aia/ lia at̄ fm p̄hm s̄t in coitu sicut vnū p̄ncipiū generās. et fm hoc d̄r Gen. p̄. Erūt duo in carne vna. Scdm qd est in p̄ductiōe viuētiū est qz talis p̄ductio est p̄ modū cuiusdā exitus a gñante. et hec p̄ditio seq̄tur ex p̄ma. nec hec uenit p̄ductiōi inaiatoz. Tertiū est qd seq̄tur ex p̄mis sis duobz. s. qz generatū vel p̄ductū exiens a generāte in p̄ncipio gñatiōnis adheret ei et in eo est p̄tractum vel colligatōem vt dicit phs. y. me/rap̄. vt p̄z in fructibz q̄ colligant et adherēt arbori. et in embzoniū qui adherēt matrici fm contactū.

Quid sit gigni. nasci. oriri. quō differūt et q̄bus pprie conueniunt

Hic fm has tres p̄ditiones q̄s h̄z p̄ductio viuētiū et aiatoz rū hec tria vocabula distinguūt sic qz res p̄ cuiuslibz pprietas erit vnū. Scdm em̄ qz ppria sufficientia sue gñatiōi ministrat a generāte d̄r res gigni v̄l genita esse. Scdm autē qz p̄ducit p̄ modū exitus d̄r oriri v̄l orta esse. Scdm autē qz p̄ducit vt cōiunctū generāti d̄r nasci vel natū eē

Tractatus Secundus

Unde phis qnto metaph. nata dicuntur qsi ad nata. Sic em generas et generati sunt qsi res vna. Et ita prz dicitia inter creatorem q est pductio eoꝝ qbus nihil p supponit. z generatorem q est pductio cui p supponit aliqd: que est generalr oim gna bilium z corruptibilium. et inter gigni nasci z oriri q solu sunt viuentiu et aiaozum. licet ex diuersa pprietate. Quia viuertia dicuntur gigni inquantu a generate descendit. oriri inquantu a generate exeit. nasci inquantu coiuncta sunt generati. Istoz autē definitio qbus possz dici corruptio noie gnali. tamē pprie vocat mors. Qd aut in rebus inaiatis dz corru ptio: in viuentibz dicit mors.

Quibus pdicta conueniant similitudinarie.

Et tñ sciendū q nomē pprie dicitur de vno: qñqz metaphorice dicit de alioꝝ similitudinarie. z ita est de his tribz noibus nasci. gigni. oriri. Quia em aq fontis z sol z filia d occulto in manifestuz p grediunt: p similitudinē oriri dicunt. Quia etiam accntia p modū cuiusdā exitus fluunt a pncipijs subiecti et adherent subiecto. z filr pres adherent toti. Itō similitudinarie nasci z oriri dicunt et accntia a subiecto. z pres a toto.

Quid est pceptio. natiuitas in vtero. ex vtero. z qbz ueniat pprie.

Vterius est sciendū q genituz uerit a generate duplici. Vno mō fm q pcedit in esse distinctum: clausum tñ infra terminos gnantis et iste exitus vocat pprie conceptio. Alio mō fm q pcedit in esse distinctū z manifestū. iō in eis nō pprie dicit pceptio sed natiuitas. Et qz res noiatu fm qd apparet. iō iste modus exeundi facit natiuitatē fm cōmunē modū loquēdi. Nihilomin⁹ tamē z iste exitus primus potest di

ci natiuitas fm qd dicimus duplicem natiuitatē. vnam in vtero. aliā ex vtero. Et qz in plantis simul pcedit quid in esse distinctū z manifestū. ideo in eis nō dicit pceptio sed natiuitas. Ex hoc etiam verbum mētale fm qd distinguit in intellectu z extra nō manifestat dicit cōcipi. sed cū extra p nunciat dicit similitudinarie nasci. Ex quo prz differētia cōceptōis ad nasci. nā qbus ea q cōcipiant. possint dici gigni z generari. nō tamē ortus z natiuitas fm cōmunē modū loquēdi eis cōueniunt. nisi cū determinatōe scz in vtero. Sed pceptio ortus z natiuitas dicunt de re exeunte a generate in esse distinctum z manifestum.

Quomō generatis ex putrefactioe ueniat gigni. nasci. oriri.

Vterius aut qz in oibus generatis ex putrefactioe virtus solis z alioꝝ corpoꝝ supercelestiu sup plent vice virtutis formatiue q est in semine: in generatioe eoꝝ q ex semine nascunt. hec aut virtus p omnia corpora inferiora ē diffusa. ideo sicut aialia generata p coitu se habēt ad patre z matre. ita generata p putrefactioem se habēt ad terrā vt ad matre. z ad corpora celestia vt ad patres. Propter qd dicit qdā phs terrā eē matre. solē vero esse patre. Hic aut noie solis oē corpus celeste tale virtutē hñs actiuā intelligo. z noie terre oē corpus elemētare qd habz virtutē passiuā. sicut in aqua multa generant ex putrefactioe. z in aere similitur: sicut patz in ranis. z ideo talia pprie gigni oriri z nasci dicunt.

Quid importat noie paternitatis z filiatōis. z qbuz cōueniant

Vterius aut sciendū q talia qbus cōuenit nasci pprie z similitudinarie dupliciter producantur. Vno em modo exeit quedā in esse

De predicamēto substantie

accipiēdo eandē naturā in spē a generatōe: ita q̄ generās genito cōicat eandē naturā in spē. z talia sibi assumunt spēale nomē quantū ad pductū qd̄ vocat̄ pater. z q̄ntū ad pductū qd̄ vocat̄ filius. Et qz in diuinis pater cōicat filio eandē naturā non solū specie. sed etiā numero. ideo in pducto est filiatio: in pducēte paternitas. imō ab illa paternitate om̄is paternitas in celo z in terra noīat̄ z dicit̄. Sed qz inter vtrūq̄ nobilitas / rē gradū tenēt bruta post vegetabilia: z post bruta natura intellectua / lis. ideo fm̄ cōem vsū loquēdi q̄ / uis possimus vti large loquēdo taz in plātis q̄ in animalibus respectu p / ductōis z pducti noīe paternitatis et filiatiōis: z quādōqz hoīes in talibus sic vtiunt̄. tamen ppria acceptio noīis est in pducentibus et pductis in tra naturā intellectuāle. ideo vnus hō pducens aliū hoīem p viam nature dicit̄ pater. pducus dicit̄ filius. nō tamē d̄: prope de plātis z de brutis. qz quādā appropiatōe tractū est ad pducta in tra naturam intellectuāle. Et q̄bus partz qz in diuinis comunicat̄ eandē natura numero sp̄i genito p generās: ibi est pprijsi / ma ratio paternitatis z filiatiōis. In hominibus aut̄ pprie post illā. in brutis aut̄ magis deficit. z ibi est large sumēdo. In plantis aut̄ tenet vltimū gradū large acceptiōis. Quia vero angelus a deo pducit̄. non tū deus eandē naturā specie sibi comunicat̄. ideo deus nō dicit̄ pater angeloz: nec angeli filij nisi solū large. s. p adoptionem vel gratiā. Alia aut̄ pducunt̄ in esse quibus aliquo modo nasci puenit: quibus nō comunicat̄ similis natura fm̄ spēm a pducēte. et nulli tali cōuenit paternitatis rō respectu pductōis. nec ratio filiatiōis respectu pducti. z ideo sol om̄es

flos vel fructus in arbore. z etiā pres corp̄is et totius corp̄is capillī et accidētia: quibus aliquo mō istis cōueniat gigni v̄l nasci: tamē nullo mō puenit eis ratio filiatiōis: nec illi a quo exeūt ratio paternitatis. Et idē est de generatis ex putrefactiōe qz nō pprie habēt rōnem filiatiōis

Quō aliter fieri cōuenit forme nature parti z accidētī. z p̄ sequeēs generari. gigni. nasci. cōcipi. oriri. et aliter supposito habētī formā. materiam. partes. z accidētia.

Propter hoc sciendū est qz cū nasci. oriri. gigni. z cōcipi qd̄ / oīa fieri importēt. sicut alicui rei cō / petit infra illoz naturā fieri: ita nasci. z sic de alijs. Nihil autē fit nisi vt sit. z ideo etiāz sicut alicui p̄petit esse: ita z fieri. z ita p̄ consequēs nec p̄ nasci. gigni. z oriri. In re aut̄ q̄ generat̄ considerant̄ ista. scz suppositum subsistēs vt hō. forma subsistētis vt anima hominis. natura subsistētis vt humanitas hominis. accidentia vt albedo z quantitas zc. Partes etiā que sunt duplicis generis. quia quedam sunt fm̄ quantitacē. z sunt duplices. Vel em̄ sunt in potentia solum in toto. vt carnes in toto corpore. vel pars carnis in carne. z si / militer in quocunqz continuo. Alie sunt pres substantiales in quas totū diuidit̄: sicut forma z materia Vel st̄ in actu vt in hīs que p̄ tractū cō / iungunt̄ in toto. vt flos vel fructus in arbore. sicut istis p̄petit fieri et eē. ita nasci gigni zc. Esse aut̄ pprie subsistētis est z illd̄ qd̄ fit pprie subsistēs. Sicut em̄ actōes supposito z sunt ex parte termini a quo. ita esse et fieri pprie ex pre termini ad quem suppositi z subsistētis ē. Et iō pprie suppositū nasci. gigni. cōcipi. oriri d̄ forma aut̄ materia nō dicunt̄ fieri necesse. sed st̄ id quo subsistēs ha

Tractatus Secundus

bet esse. sed dicunt fieri ex sequenti. et ideo uenit eis gigni. nasci. oriri. vel fieri. nō q̄ ista sint q̄d nasci vel quod oriri. sed q̄ p̄ generatiōem accipiunt. et ideo non pprie sed q̄si p̄ accidēs. **A**ccidētia aut nō dicunt eē nisi p̄ aliud. et ideo etiaz nec eis ista cōueniūt pprie. sed ex sequenti et per accidēs. **Q**uantū aut ad pres quātū / tatis q̄n addunt toti p̄sistenti p̄nt dici fieri vel nasci. **Q**uādo aut generant generatiōe totius: tūc dicit totū fieri et nō ps nisi p̄ accidēs. **Q**uantū vero ad pres cēntiales sicut sunt forma et materia nō dicunt talia p̄ se fieri nisi essz forma p̄ se subsistēs sicut aīa rōnalis que dicit fieri p̄ creatiōem p̄ter factiōnē qua fit suppositū vel cōpositū p̄ generatiōem s̄z solū pprie dicit fieri ipm̄ cōpositū subsistēs. et p̄ sequēs nō talibz p̄tibz cōuenit nasci. oriri. gigni. p̄cipi. fieri sed solū cōposito subsistēti

Qualit̄ cōuenit p̄cipi. gigni. nasci. oriri verbo diuino et humano **C**onīa verbū nostrū mērale deficit in multis a verbo diuino: sed spēaliter in hoc q̄ illud p̄bū est subsistēs et hūis rōnem suppositi: nō aut verbū nostrū. sed est inherēs ideo pprie illud dicit p̄cipi. gigni. oriri nasci. **N**ostruz aut nō ita pprie. licet possz dici p̄cipi. nasci. oriri. gigni q̄n tū ad aliq̄s pprietates. sicut p̄ q̄ p̄t dici p̄cipi inquantū p̄cedit in eē dī / stinctū occultū. et sic de alijs. **E**t ita p̄z spēaliter dīna huius q̄d dico cōceptio natiuitas ex vtero et in vtero et huius q̄d dico filiatio ad inuicē et ad p̄ora uocabula. et sic p̄ sequēs patz q̄d scant q̄bus pprie et s̄litudī / marie p̄ueniunt. et de q̄bus dici p̄nt quō ad inuicē cōueniūt et differunt omīa ista scz creatio. generatio. gigni. oriri. nasci. concipi in vtero et ex vtero. paternitas et filiatio.

De p̄nētibz ad tertiū gradū entū. quō d̄z denoiari productio angeli et aīe rōnalis et eoz q̄ aīe infundunt a deo **Cap. LVI**

Tertio dōm est de noībus p̄tinentibz ad res tertij gradū entū. s. que h̄nt esse uiuere et intelligere **E**t p̄mo de noībus p̄ductiōis. sc̄do de noīe p̄ductoz q̄d d̄z p̄fona. **Q**uantū ad noīa p̄ductiōis sciendū est q̄ ea que h̄nt esse uiuere et intelligere s̄z infra naturā intellectuāle. et s̄z solū tria. s. angel⁹. aīa rōnalis. et hō **H**ō aut dicit cōpositū ex corpe et aīa. q̄ nec corpus p̄cise: nec aīa p̄cise est hō. sed cōpositū ex vtro / q̄. **Q**uia igit̄ p̄ductio q̄ridiana hominis est ad modū alioz entū h̄a / bentū esse et uiuere q̄uis vltra hoc habeat itelligere: eius p̄ductio sibi spēale nomē nō retinuit. sed eius p̄ductio noīa noībus alioz et d̄z generari et gigni t̄c. habet em̄ materiā ex q̄ generat. **A**īa aut rōnalis et angelus si p̄ducunt h̄nt spēale nomen quātū ad sui p̄ductionē. **Q**uia em̄ eodē mō aīa et angelus creant̄ et p̄ducunt a deo nulla p̄supposita materia ex qua p̄ducantur: sicut a p̄ncipio omīa entia ex nihilo sunt creata. ideo nomen generale generalis p̄ductiōis sibi retinent. et eoz p̄ductio uocatur creatio. nō autē gignitio vel generatio vel natiuitas. vnde nec concipi nec nasci nec oriri prope conuenit eozum p̄ductioni **G**ratia autem in anima et alie virtutes a deo infuse: quia nō possunt p̄ se subsistere sicut angelus vel anima. **I**tem quia habent materias in qua semp sunt q̄uis nō habeāt materiā ex qua fiunt: aliquid sibi retinuerūt de nomine generalis p̄ductiōis. **E**t q̄ in p̄dictis deficit a cōditōibz illius p̄ductiōis. ideo

De predicamēto quātītatis

dicunt creari magis q̄ creari. vñ
prope grā nō fit vel creaf. sed magis
creaf. z nec istis pueniūt alia noia
pductōis entū pmi q̄dus. q̄uis ali
quādo large z improprie in eis ra/
libus vramur.

**De hoc noie psona q̄d sig
nificet: et vñ habuerit originē.
et q̄bus pueniat** **Cap. LVII.**

Quāntū ad nō p̄tinēs ad
pducta entia q̄d esse. viue
re. z intelligere q̄d est psona
q̄uis sint aliq̄ alia tñ de illis p̄ran
seo. q̄ sp̄alem difficultatē nō hñt.
Nomē aut psonē nō p̄inet nisi ad
suppositū intellectualis nature. z iō
cū aīa rōnalis nō sit suppositū s̄ ps
suppositū: nō p̄t puenire nomē pso
ne ipsi aīe. licz dixisse h̄ videat m̄g
fiaz. iij. li. dist. xxi. z Hugo de scō
victore. Restat q̄ in creaturis so/
lū dicat pueniētē de hoīe z angelo
Sciēdū q̄ est. q̄ nomē psonē fecit
subaz nō absolute. nec quācūq̄. s̄
p̄t subijcī p̄rietati ad dignitatē p̄
tineti infra naturā intellectuālē. Et
fm Boetii tractuz est nomē psonē
a psonādo. eo q̄ in tragedijs recita
tores sibi ponebāt larvā ad rep̄sen
tandū illū de q̄ gesta narrabāt decā
tando. z inde etiā tractū est in vsum
vt q̄dlibet indiuidū hoīs de q̄ p̄t
talis narratio fieri psona dicatur. z
etiā ex hoc nomē psonē est tractū q̄
si ḡnāliter vt significet suppositū in
genere sube nō q̄d cūq̄: sed intel
lectualis nature q̄ est ceteris dignior
Et in etiā excellētē z dignitates q̄
dā cōueniētēs hoībuz psonatus di
cunt. Sic definit Boetius in li. d̄ du
ab naturis psonā. Persona est in/
tellectualis nature indiuidua suba
Huic at nōi psona q̄d est nomē rei
et p̄me intentōis z ad rōnalem na/
turā solū p̄tinēs infra genus sube

rūdet in greco hoc nomē p̄sopon. a
p q̄d est in. z sopos q̄d est facies. q̄a
hmōi larvas in q̄bus rep̄nabant z
p̄sonabāt laudes taliū aī facies po
nebāt. Et sic p̄t q̄ id q̄d dicit z si/
gnificat hec q̄tuor noia in ḡnē sube
in ḡnālī apud latinos. scēntia. sub/
sistētia. res nature. suba. z tria noia
i greco eis cōrūdentia. s̄ vsya. vsyo
sis. z hypostasis. Hoc idē fecit z dē
cit hoc nomen persona in genere in
tellectualis nature. z p̄sopon in
greco respōdens persone in latino.

**Notandū q̄ licet hoc nomē hy
postasis ap̄d grecos ex p̄pria fecitōe
nois habeat q̄ significet quodcūq̄
indiuidū sube. tñ ex vsu loq̄ndi h̄z
q̄ significet indiuidūz rōnalis na
ture rōne excellētē sue. Tradit autē
a doctoribz q̄ sint tria d̄ rōne psonē
scz subsistētia. rōinari. z indiuidū
eē. q̄d nobiliori mō est in angelo q̄
in hoīe. z in deo q̄ in vtroq̄. Et iō
nomē psonē inuenit in hoībuz. i an
gelis z in deo. Et ista tria sunt vbi
q̄ de rōe psonē. sed tñ i illis tribz re
sp̄cū cuiuslibet diuersa rōne. q̄d nō
est hic necē explicare in singulis**

**De nominibus que cōue/
niant rebus de genere quanti
tatis.** **Capitū. LVIII.**

Modo dōm est de noibus p̄
me intentōis p̄tinentibz ad
res de ḡnē quātītatis. Et p̄
mo de noibus sp̄eruz in q̄s diuidit
Aristo. q̄ntitatē in p̄dicamētis Se
cūdo de his q̄ se tenēt ex p̄te quāti
tatis fm modū p̄rietatis. Et p̄mo
de mēsurā. secūdo de infinito.

**Sufficiētia. significatio. z diffe
rentia specierum quātītatis.**

Quāntū ad p̄mū de sp̄ebuz q̄n
titatis sumēdo harū d̄māz. suf
ficientiā. z significatiōem Sciendū
est q̄ omīs quātitas est cōtinua vel

Tractatus Secundus

discreta. **D**icitur autem quantitas conti-
nua cuius partes accipiuntur successi-
ue sine aliquo discontinuatione. ut in tpe
vnius diei vel in vno ligno integro.
Et huiusmodi continuū triplē a pho defi-
nit. **S**i enim consideret quantū ad sui
constitucionem: dicitur continuū cuius partes
copulantur ad vnum terminū cōmunē.
et ita definitur in predicamentis. **S**i autem cō-
sideret quantū ad sue nature integri-
tatem: sic definitur in quōto metaph.
Continuū est cuius motus indivisibilis
est secundum se. **S**i autem consideret quan-
tū ad sui resolutionem sic definitur in
tertio physicoz. **C**ontinuū est diuisi-
bile in infinitū. **H**ec autem quantitas cō-
tinua (cū sit huiusmodi rōem mēsure: ut dicitur
de dieo metaph. quod etiam vix est de omni
quantitate) vel mēsurat ab extrinseco.
et hoc duplī. **V**el putat res est in
motu: et sic est tēpus quod est mēsurā flui-
ens. et dicitur tēpus numerus motus secundum
prius et posterius. **V**el mēsurat rem
ut est in aliquo quiescēs. et sic est lo-
cus quod est mēsurā manēs. et dicitur locus
ultima superficies corporis ambientis.
Si autem mēsurat quantitas continua
rem ab intrinseco. sic est triplē. **V**el
secundum dimensionē vnam solā. scilicet secundum lon-
gitudinē. et sic est linea quod est longitu-
do sine latitudine et profunditate cuius
extremitates sunt duo puncta. **V**el
secundum duas scilicet longitudinē et latitudi-
nē. et sic est superficies que est huiusmodi du-
as dimensionēs. scilicet longitudinē et la-
titudinē. **V**el secundum tres. scilicet longitudi-
nem latitudinē et profunditatem. et sic est
corpus quod est huiusmodi tres dimensionēs. scilicet
longitudinē. latitudinē et profunditatem.

Quorū modis dicitur corpus
Et tamen intelligendū quod corpus
est triplē considerat. **P**rimo putat di-
citur omne illud quod substernit trine di-
mensionem sine p̄cisione forme. et hoc
mō est gen⁹ subalternū in predicamē-
to sube. **S**ecundo mō p̄ natura et re

que substernit trine dimensionem cum
p̄cisione vltioris forme. et sic est ma-
teria. vel pars compositi. et sic nō predicat
de alijs sp̄ibus generis sube. quōis
sic in ḡne sicut pars. **T**ertio mō p̄ cō-
siderari putat dicitur trina dimensionē
solū. et sic accipit dicitur. et est tēpus. **S**pe-
cies quantitatē continue intrinsece
mēsuratis. **D**iscreta autem quantitas est
cuius partes successiuē accipiuntur dicitur
discontinua. et discretiōem quandam
et sic definitur in predicamentis. **D**iscre-
ta quantitas est cuius partes nō copulan-
tur ad aliquē terminū cōmunē. **H**ec
ergo discreta quantitas vel est mul-
toz discretorū p̄manentū. et sic est nu-
merus. vel multoz discretorū sibi in-
uicē succedentiū. et sic est orō. **U**tra-
que tamē multipliciter dicitur.

Quorū modis dicitur numerus
Ad sciendū quantū ad nume-
rū: quod numerus dicitur multipliciter
Primo mō de re numerata. et sic quōis
quod de multis hominibus dicitur cōsuevit
hic est magnus numerus. **S**ecundo p̄
numero numeratē. scilicet ipsa aīa que secundum
philosophos dicebat numerus seipsum mo-
uens. **T**ertio p̄ numero quod numerat
mus. et sic est quantitas. **E**t sic dicitur tri-
plē. **Q**uia p̄ considerari p̄mo. putat p̄
consideratiōem abstrahit a materia
sensibili. et sic considerat a metaphisico.
Vel putat applicat materie sensibi-
li. et sic considerat a naturali. **V**el p̄
ut huiusmodi rōnem subijcibilis et predicabi-
lis. et sic considerat a logico. **E**t huiusmodi
consideranda sunt. p̄mo de vnitatem quod
est p̄ncipiū numeri. secundo de discre-
tione. tertio de numero.

De vnitatem numeri.
Quantū ad p̄mum sciendū est
quod duplex est gen⁹ vnitatis sicut
et duplex gen⁹ indiuisiōis. **Q**uedam
enim est indiuisio solū in actu. **Q**uedam
est indiuisio vel vnitatis et in actu et in
potētia que dicitur indiuisibilitas. que

De predicamēto quātitatis

quidē indiuisibilitas uerius habet rōnem unitatis q̄m indiuisio. cū plus dicat de indiuisioe. **I**ste autē unita / tes cōtrario mō se hñt in ponēdo z in remouēdo. **N**ā ad positōem unitatis indiuisibilitatis seq̄tur positio unitatis indiuisiois. qz quecūqz sunt vni / indiuisibiliter: sunt vnum p̄ indiuisioe actualē. sed in negan / do siue remouēdo est ecōuerso. qz remouio unitatis indiuisibilitatis nō remouet. nō em̄ sequit̄. **I**tem indiuisibilia: ergo nō sunt indiuisa. **E**cōuerso autē est de unitate indiuisiois qz ad remouēdo unitatis indiuisiois seq̄tur remouio unitatis indiuisibilitatis. **S**i em̄ seq̄tur. nō sunt indiuisa actualit̄. ergo nec indiuisibilia. **S**ed positio unitatis indiuisiois nō ponit unitatem indiuisibilitatis. **N**ō em̄ sequitur. sunt indiuisa ergo sunt indiuisibilia.

De discretione.

Quantū ad scōm est scīdum. qz duplex est discretio. **D**iscretio em̄ videt̄ nil aliud esse nisi sepa / tio quedā vel sequestratio hui⁹ ab hoc. **E**t hoc pōt esse dupl̄. negatiue et positue. **N**egatiue p̄ hoc qz hoc nomen est illud. alio mō positue p̄ hoc qz hoc distinguit̄ ab illo. **D**iscretio vero negatiua p̄ non idēritatem positā: aut p̄ distinctionē. **I**ste autē discretio sic se habet ad numeruz qz discretio negatiua seq̄tur oēm numerū. **R**ō istius est. qz partes cuius / cūqz numeri siue sit diuisoz siue diuisibiliū necessariō hñt aliquā non idēritatem. z p̄ p̄is discretionē negatiuā. **D**iscretio autē positua so / lum est de rōe numeri diuisoz. **I**ste autē discretio sic se habet in ponēdo z remouēdo ad se inuicē. qz ad positioe discretiois positue: sequitur positio discretiois negatiue. **S**z ad remouēdo discretiois positue

nō seq̄tur remouio discretiois negatiue. **E**cōtrario autē est de discretioe negatiua. qz ad remouēdo eius seq̄tur remouio discretiois positue. sicut ad remouēdo nō idēritatis ab aliq̄bus seq̄tur remouio discretiois. **A**d positōem autē discretiois negatiue nō seq̄tur positio discretiois positue. sicut etiā nec ad positōem non idēritatis positio distinctionis

De Numero.

Unc quantū ad tertiū est ad / uertendū. qz cum vñū z multa opponunt̄ immediate. qz ad remouēdo cuiuslibet unitatis (maxime si sit remouio in p̄na rōne z rōne eq̄ pollenti) seq̄tur positio alicui⁹ pluralitatis z alicui⁹ multitudinis. **E**t ideo sicut duplex est genus unitatis sic est duplex gen⁹ numeri. **Q**uidā em̄ numerus est qz resultat et ponit̄ ex remouēdo unitatis z diuisibilitatis. **E**t iste dicit̄ numerus distinguit̄ biliū siue diuisibiliū: z ponit̄ actualiter. si actualiter remoueat unitas indiuisibilitatis siue idistinguit̄ tatis. **A**lius qdē ponit̄ esse numer⁹ qz ponit̄ ex remouēdo unitatis indiuisiois z indistinctiois. z ille vocat̄ numerus distinctoz siue diuisoz. **I**sti autē numeri ex opposito hñt se ad unitates in ponēdo z remouēdo. qz numerus qz ponit̄ ex remouēdo unitatis indiuisibilitatis: d̄ numerus indiuisibiliū siue idistinguit̄ biliū qui nō ponit̄ numer⁹ diuisoz siue distinctoz. **R**atio qz p̄mus numer⁹ ponit̄ ex remouēdo unitatis indiuisibilitatis. sed ex remouēdo unitatis indiuisiois. nec p̄sequēs ad positōem nūeri diuisibiliū seq̄tur positio nūeri diuisoz siue distinctoz. ad remouēdo unitatis indiuisibilitatis nō seq̄tur remouio unitatis indiuisiois. **A**d remouēdo autē nūeri diuisibiliū seq̄tur remouio numeri diuisoz. qz si nō it̄

Tractatus Secundus

diuisibilia nec diuisa. **E**cōuerso autē est de numero diuisoꝝ ⁊ diuisibiliū et quēcūq; hāc numerositate diuisoꝝ ⁊ diuisibiliū. cū diuisio p̄suppo- nat diuisibilitatē: s̄m remotōez nu- meri diuisoꝝ nō remouet numeruz diuisibiliū. Ideo aliqua p̄nt habe- re numerz diuisibiliū: dato q̄ nō ha- beāt numerz diuisoꝝ siue distincto- rū. **R**atio illi⁹ est. q̄ numerus diui- soꝝ ponit ex remotōe vnitatis in- diuisiois. **R**emotio autē vnitatis in diuisiois remouet vnitatē indiuisi- biliū. **E**t p̄ n̄s positio numeri di- uisoꝝ ponit numerz diuisibiliū. **S**z q̄ vnitas indiuisiois nō ponit vni- tatē indiuisibilitatis. ita nec remo- tio numeri diuisoꝝ ponit remotio- nē nūeri diuisibiliū. cū se hāc oppo- sito mō ad vnitates: sicut dictū est.

Quot modis d̄ oratio.

Quantū autē ad orōem sciendū q̄ orō p̄ tripl̄r p̄siderari. **U**el put est in p̄gamento. et sic in quantū etiā est in ipa p̄positio ex materia ⁊ forma est in p̄dicamento sube. **S**ed in quantū illa materia est distēsa q̄n- titate ē in p̄dicamento q̄ntitatis. **I**n quantū etiā ex tali distēsiōe resul- tat talis figuratio est in q̄tra specie q̄litas. sed in q̄ntū mouet visus est in tertia sp̄e qualitatis. **S**cōdo p̄r cō- siderari. put est in mēte. ⁊ sic nō pōt esse quātitas. sed est in p̄ma sp̄e qua- litatis. **T**ertio mō p̄r p̄siderari vt est in platione. ⁊ hoc tripl̄r. **U**el. put mouet auditū. ⁊ sic est in tertia sp̄e qualitatis: sicut ⁊ alia obiecta sensu- um. **U**el. put cōparat ad t̄ps men- surans hmōi. plationē siue extensio- nē motus qui fit in hmōi. platione et sic orō est quātitas cōtinua. **U**el prout vna p̄s succedit alteri discre- ta ⁊ sepata. ⁊ sic est quātitas discre- ta. **E**t hoc modo ponit sp̄s quāti- tatis discrete in p̄dicamentis

De noibus cōuenientibus mensuris **Capitulum. LIX.**

Quia vero esse mēsurā cōue- nit quātitati (vñ. x. metaph. ponit dñā mēsure) ideo de noibus scantibus mēsuras (cū mē- sura sit p̄prietas q̄ntitatis) h̄c dīcē- dū est. **D**uplex autē est mēsurā men- surarū. **U**nus mēsurā res q̄ntuz ad intrinsecā quantitatē. sicut vlna mēsurat mē. **A**lius mēsurās re- rū duratōes quantū ad extrinsecā q̄ntitatē. sicut t̄ps mēsurat duratio- nes mot⁹. **E**t quocūq; mō mēsurā sumat sp̄ d̄ mēsurā rei id qd̄ certū ficat de quātitate rei. siue sit quāti- tas manēs quantū ad p̄mū moduz siue fluens q̄ntum ad scd̄m. vel per modū fluētis. qd̄ dico p̄pter euuz et eternitatē. **D**e noibus p̄maz men- surarū satis dictū est in explanatōe sp̄erum quātitatis p̄tinue ⁊ discre- te. **S**ed de noibus mēsuraz q̄ mē- surant duratōes p̄pter sp̄calem diffi- cultatē ⁊ eoz cōem vsum h̄c dōm ē **S**unt autē illa. t̄pus p̄tinuū. t̄pus discretū. euū. eternitas. nūc t̄pis cō- tinuū. nūc t̄pis discretū. nūc euū. nūc eternitatis. quoz significātia ⁊ dñā- tia parebit ex dicēdis **H**oc p̄missio de hoz singulis dicendū est. **E**t p̄t- mo de t̄pore cōtinuo ⁊ suo nūc

Quid est t̄ps p̄tinuū ⁊ nūc t̄pis continuū. **Capitulum. LX.**

Intelligendū est q̄ q̄ oēs ille mēsure in hoc conueniūt: q̄ s̄ mēsure alicuius act⁹. **C**ū em̄ duratio sit actus oz mēsurā du- ratōis esse mēsuraz actus: in eo q̄ actus habet durare tantū vel tantū **D**ñe tñ. q̄ s̄m qd̄ inuenit̄ diuersa ratio durādī. ita in actib⁹ inuenitur diuersa rō mēsure. **S**ūt ergo qd̄az actus q̄ dicunt̄ actus p̄mixti poten- tie q̄ durant p̄ acceptōem diuersaz

De predicamēto quātitatis

partū in eodē actu cōtinuo successi-
ue: sicut p3 in motu. In vno aut actu
diuerse pres continui nō pnt accipi
nisi sit p3tinuus. In omī aut actu cō-
tinuo habēte successiōē est prius z
posterior. et iō mensura talis actus
q3 h3 successiōē z p3tinuitatē par-
tiū in vno actu: z prioritātē z poste-
rioritātē in quā pōt numerari (vo-
cat tēpus p3tinuū. qz mēsurat actuz
successiuū p3tinuū: in qua successiōē
est p3ritas z posterioritas) numera-
bilis ab aīa sicut motus. Et iō hū
tēps definit: q3 est numer⁹ mor⁹ fm
p3s z posterior. Et ita patz qd est
tēps z cuius est mēsurā. qz motus di-
recte licet p actū possit esse mēsurā
quietis. sicut mēsurā habitū sunt
mēsurā puatiōnū. Hūc aut tēps cō-
tinui differt ab ipso tpe cōtinuo sic
q3 oīno nō est idem re cū eo. s3 sicut
se habz pūctus ad lineā: ita se habz
nūc ad tēps. Prope autē fm veriorē
opinionez sicut motus mēsurat tpe
quoz vtrūq3 est diuisibile: ita mu-
tatū esse mēsurat nūc tēps p3tinui
quoz vtrūq3 est indiuisibile z ita tē-
pus cōtinuum: z ipm nunc tēporis
cōtinui sunt diuerse mēsurā diuer-
soz ab eis mēsuratorum.

**¶ Quid est tēps discretū z nūc
tēporis discreti. Caplm. LXI.**

HAlius actus scd̄s est qui nō
habz successiōē z p3tinuita-
tē partiū in se. sed est in se in-
diuisibilis. est tñ hmodi p3ditōis q3
alius actus p3similis in eodē potest
sibi succedere: ita q3 vn⁹ succedit al-
teri. q3uis abo simul esse nō possint
Et talis actus est itellectio angeli
qua in se est indiuisibilis. z nō h3 cō-
tinuitatē z successiōē p3tuz eiusdē
actus. s3 alius actus itelligēdi p3t
p3ri succedere. qz postq3 angelus in-
tellexit vnā rem p3 cessare illa intel-

lectio z inchoari alia respēu alteri
us rei. Et ita licz nō sit successus re-
spectu partiū eiusdē actus. est tñ re-
spectu diuersoz actū ad inuicē suc-
cessio. Illa ḡ successio q3 est diuerso-
rū actū distinctoz ab inuicē habet
mēsurā suā z vocat tēps discretuz
qz discretos z distinctos actus s3 in-
diuisibiles mēsurat. Hoc autē tēps
dedit itelligere Aresto. qñ orōnem
in p3dicamētis posuit spēm quātitā-
tis discrete aliā a spē quātitatis cō-
tinue. licet alibi nō fecerit mentōez
Et sic p3 quid est tēps discretū Qui
libet aut talis actus simplex z indi-
uisibilis z discretus h3 suā p3tiam
mēsurā z vocat nunc tēps discreti
qz sicut illa opatio est indiuisibilis:
ita z aut talis tēps discreti. Differt
autē a tpe discreto duplr. primo
mō sicut ps a toto. scd̄o q3 nunc est
mēsurā indiuisibilis actus. Tēpus
aut est mēsurā successiōis actū in
diuisibilitū discretorum

**¶ Quid est eum z nunc eui
Caplm. LXII.**

Est aut alius actus tertius
indiuisibilis cui nō cōuenit
habere pres successiuas eius-
dē actus numero: nec alius act⁹ est
natus sibi succedere. tñ nō est tante
entitatis et actualitatis qñ habeat
tres inspectōes. Prima est q3 essen-
tialiter continet infra terminos alī
cuius gñis vel spēi. Scda est q3 q3
nō h3 oēm p3fectionē nec ipa est sua
p3fectio. supaddit aut sibi aliqd ad
suā p3fectionē p3tinens: respectu cui⁹
p3t esse aliq3 successio inquantū aliqd
cedit in p3teritū z aliqd spectat in fu-
turū. Tertia est. q3 etsi nō habz duo
nunc includētia duratiōem ipsius q3
rum vnū inchoet eā z aliud termi-
net eā. habet tñ de facto vnū incho-
ans. z de possibili posset h3e vnū ter-

E i